

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

Sayı: 51859319-010-17793

05/12/2022

Konu: **TECRÜBE KAZANMA VE UÇUŞ SAATİ DOLDURMA MAKSATLI KİRALAMA UÇUŞLARI**
GENELGESİ

GENELGE
UOD-2022/2

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 -(1) Bu Genelgenin amacı, Genel Müdürlüğümüzce ruhsatlandırılmış işletmeler ve Onaylı Eğitim Organizasyonları bünyesinde gerçekleştirilecek tecrübe kazanma ve uçuş saati doldurma maksatlı kiralama uçuşlarına yönelik esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 -(1) Bu Genelge, tecrübe kazanma, uçuş saati doldurma maksatlı kiralama uçuşlarının yapıldığı, 16/11/2013 tarihli ve 28823 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği, 24/04/2020 tarihli ve 31108 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Genel Havacılık Yönetmeliği, 27/04/2017 tarihli ve 30078 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Çok Hafif Hava Araçları ile Ticari Havacılık Faaliyetleri Yönetmeliği ve 05/01/2021 tarihli yayımlanan Ticari Balon İşletmeleri Talimatı kapsamında faaliyet gösteren havacılık işletmelerini, Onaylı Eğitim Organizasyonlarını ve uçuşları gerçekleştiren sorumlu pilotları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 -(1) Bu Genelge, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununa, 15/07/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren 4 numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 -(1) Bu Genelgede geçen;

- a) AFM: Hava aracı pilot el kitabını,
- b) Genel Müdür: Sivil Havacılık Genel Müdürünü,
- c) Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,
- ç) SHT-OPS: 01/10/2020 tarihinde yayımlanan Uçuş Operasyonlarına Yönelik Usul ve Esaslar Talimatını,
- d) SHT-OPS-B: 06/01/2022 tarihinde yayımlanan Balon Uçuş Operasyonlarına Yönelik Usul ve Esaslar Talimatını,
- e) SHT-FCL: 08/06/2017 tarihinde yayımlanan Uçuş Ekibi Lisanslandırma Talimatını,
- f) SHT-FTL-HG: 13/04/2018 tarihinde yayımlanan Hava Taksi ve Genel Havacılık İşletmeleri İçin Uçuş Ve Görev Süresi Sınırlamaları İle Dinlenme Gereklikleri Talimatını,

- g) SHT-M: 10/06/2013 tarihinde yayımlanan Uçuşa Elverişlilik ve Bakım sorumluluğu Talimatını,
- ğ) SHT-Balon Ruhsat: 05/01/2021 tarihli yayımlanan Ticari Balon İşletmeleri Talimatını,
- h) SHY-1: 02/06/2017 tarih ve 30084 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Pilot Lisans Yönetmeliğini,
- ı) SHY-6A: 16 Kasım 2013 tarihli ve 28823 sayılı Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliğini,
- i) SHY-6A-ÇH: 27 Mayıs 2017 tarihli ve 300078 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Çok Hafif Hava Araçları ile Ticari Faaliyetler Yönetmeliğini,
- j) SHY-6B: 24 Nisan 2020 tarihli ve 31108 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Genel Havacılık Yönetmeliğini,
- k) SHY-İPC: 29/01/2013 tarihli ve 28543 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Yönetmeliğini,
- l) Sorumlu Pilot: Uçuş sorumlusu olarak görevlendirilen ve uçuşun emniyetli bir şekilde gerçekleştirilmesiyle yükümlü pilotunu,
- m) SOP: Standart operasyon prosedürlerini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar ve Uygulama

Operasyon Usulleri

MADDE 5 -(1) Sorumlu pilot olarak gerçekleştirilecek tecrübe kazanma ve uçuş saati doldurma maksatlı yapılan uçuşlar için işletmeler tarafından, SHT-OPS EK-7 Kompleks Motorlu Olmayan Hava Aracı İle Yapılan Ticari Olmayan Uçuş Operasyonları Bölüm-NCO, balon işletmeleri de SHT-OPS-B EK-1 Balon Uçuş Operasyonları Bölüm-BOP uygun olarak ve bu Genelge çerçevesinde EK-1'de içeriği bulunan Kiralama Uçuşları Prosedürü hazırlanır.

(2) Söz konusu prosedürde kiralama yapan pilotlar için, SHT-OPS EK-7 Kompleks Motorlu Olmayan Hava Aracı İle Yapılan Ticari Olmayan Uçuş Operasyonları Bölüm-NCO. GEN.105. Kaptan pilotun sorumlulukları ve yetkisi başlığı altında belirlenen gereklilikleri, balon kiralaması yapan pilotlar için ise, SHT-OPS-B EK-1 Balon Uçuş Operasyonları Bölüm-BOP.BAS.030 Sorumlu pilotun sorumlulukları, BOP.BAS.035 Sorumlu pilotun yetkileri başlığı altında belirlenen görev sorumluluklar belirlenir.

(3) Sorumlu pilot olarak gerçekleştirilecek tecrübe kazanma ve uçuş saati doldurma maksatlı yapılan uçuşlar için SHY-6B Genel Havacılık Yönetmeliğinin kiralama ile ilgili hükümleri ile bu Genelge gerekliliklerini içeren sözleşme hazırlanarak ilgili taraflarca onaylanır. İlgili sözleşme dahilinde kiralanan hava aracı ile ücret karşılığı yolcu ve yük taşımayacağı taahhüdü hava aracını kiralayan pilottan alınır.

(4) Kiralama sözleşmesi öncesi işletme tarafından görevlendirilecek uçuş öğretmeni veya Ticari Pilot Lisansı sahibi pilot ile durum değerlendirme uçuşu gerçekleştirilir. Sözleşme öncesi yapılan durum değerlendirme uçuşları, uçuş kayıt defterine kiralayan pilot tarafından sorumlu pilot uçuşu olarak kayıt edilir. Söz konusu uçuş kaydı, uçuşu yaptıranın uçuş öğretmeni olması durumunda çift kumada hanesine kayıt edilir ve uçuş kayıt defteri açıklamalar kısmına isim- soy isim, lisans bilgileri ve yapılan uçuş ile ilgili açıklama yazılarak paraflanır. Uçuşu yaptıranın Ticari Pilot Lisansı sahibi, balonlar için Grup-C yetkisine sahip pilot olması halinde, uçuş sadece durum değerlendirilmesi yapılan pilotun uçuş kayıt defterine kaydedilir ve açıklamalar kısmına isim- soy isim, lisans bilgileri ve yapılan uçuş ile ilgili açıklama yazılarak paraflanır. Yapılan durum değerlendirme uçuşuna dair kayıtlar işletme tarafından muhafaza edilir. Durum değerlendirme uçuşu aşağıdaki hususları kapsamalıdır.

- a) Hava aracına hakimiyet,
- b) SOP uygunluk ve temel hava hareketleri,

c) Radyo telefon kullanımı,

ç) İlk defa çalışılacak meydan, çalışma sahası için oryantasyon uçuşu,

d) Durum değerlendirme uçuşunun uçuş öğretmeni tarafından yaptırılması durumunda geçerli olan hava aracı tip veya varyant değişikliğinde intibak, farklılık ve alıştırma eğitimleri.

(5) Hava araçlarına ait 27/7/2017 tarihli ve 30136 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye'de Faaliyet Gösteren Hava Araçları İçin Yolcu, Bagaj, Yük ve Posta Malî Mesuliyet Sigortası Hakkında Yönetmelik ve 27/7/2017 tarihli ve 30136 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sivil Hava Araçları Üçüncü Şahıs Malî Sorumluluk Sigortası Hakkında Yönetmelik kapsamında belirtilen sigorta gereklilikleri hava aracını kiralayan sorumlu pilotu da kapsayacak şekilde düzenlenir.

(6) Kiralama uçuşları kapsamında oluşturulan uçuş ekibi için, SHT-FTL-HG Hava Taksi ve Genel Havacılık İşletmeleri İçin Uçuş ve Görev Süresi Sınırlamaları İle Dinlenme Gereklilikleri Talimatı hükümlerine göre planlama yapılır.

(7) İşletmeler bu Genelge kapsamında gerçekleştirilen işlemlere ve uçuşlara dair kayıtları gerektiğinde Genel Müdürlüğe sunmak üzere muhafaza etmekten sorumludur.

(8) İşletme olarak 16/04/2019 tarihinde yayımlanan Havacılık Personeli Alkol ve Psikoaktif Madde Kontrollerine İlişkin Talimat (SHT-APAM) kapsamında kiralama operasyonunda görevli personel ve pilotların kontrolü yapılır.

(9) İşletmeler veya hava aracı sahibi hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinden sorumlu olup;

a) SHT-M Talimatı M.A.201 (a) gereklerini yerine getirmekten,

b) Sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili işlemlerin SHT-M Talimatı kapsamında onaylı olan bir Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Kuruluşu (SYK) tarafından uygulanmasından sorumludur. Bu amaçla yetki alması ya da onaylı bir SYK ile Talimatın Ek-3.1'ine uygun olarak hazırlanmış yazılı bir sözleşme yapılmasından,

c) Hava aracı ve hava aracına takılan ve takılacak komponentlerin bakımı için, F Bakım Kuruluşu, EASA Altbölüm F, SHT-145 veya EASA Part-145 onayı alması ya da onaylı bir bakım kuruluşu ile sözleşme yapmaktan sorumludur.

Kiralama Uçuşlarından Sorumlu Personel

MADDE 6 -(1) İşletmeler kiralama uçuşları ile ilgili havacılık alanında en az üç yıl tecrübe sahibi, havacılıkla ilgili Emniyet Yönetim Sistemi eğitimi ile birlikte, SHY-1 Pilot Lisans Yönetmeliğine göre düzenlenmiş uçuş, sınıf, tip öğretmenlik yetkilerinden en az birine sahip veya Ticari Pilot Lisansına sahip, balonlar için ise Grup-C yetkisine sahip, Kiralama Uçuşlarından Sorumlu personel bulundurmamak ve işletmelerinde bu personeli istihdam etmek zorundadır. Kiralama Uçuşlarından Sorumlu personelin operasyon yapılan yerde görevlendirilmesi ve operasyon alanında bulundurulması gerekmektedir. Kiralama uçuşlarından sorumlu personelin görev ve sorumlulukları aşağıda verilmiştir.

a) Sorumlu pilot olarak gerçekleştirilecek tecrübe kazanma ve uçuş saati doldurma maksatlı yapılan uçuşlar için SHY-6B Genel Havacılık Yönetmeliği Kiralamalar ile ilgili hükümleri ve bu Genelge gerekliliklerini içeren sözleşme hazırlanmasından, sözleşmeye uygun operasyonun planlanmasından,

b) Kiralayan sorumlu pilot için aşağıda belirlenen teorik eğitimleri planlamak, vermek ve eğitim kayıtlarını muhafaza etmekten,

1) İşletme El Kitabı içeriği,

2) Hava aracı pilot el kitabı (AFM) tüm bölümleri,

3) Hava aracı uçuş operasyonu için hazırlanan SOP' ü,

4) Kiralama Usulleri Prosedürü,

5) Ağırlık, denge (Weight & Balance) cetveli çalışması, yükleme planı (Load sheet) hazırlanması,

6) Seyrüsefer planı hazırlanması,

7) Hava aracı asgari ikmal gereklilikleri (Yakıt, yağ vs.)

- c) Sorumlu pilotunun yapacağı uçuşların hava aracı için hazırlanmış olan SOP uygun yapılmasının sağlanması ve kontrolünden,
- ç) Sorumlu pilotun uçuş öncesi uçulacak bölge ile ilgili meteoroloji, notam bilgileri ve uçuş planlamasının yapıp yapılmadığının kontrolünden,
- d) Yapılacak uçuşa ait uçuş planlarının ilgili yerlere zamanında sunulması, uçuş planlarının kapatılması ve bilgilerin doğruluğunun kontrolünden,
- e) Uçuş kayıtlarının, motor ısıtma süreleri hariç tutularak, hava aracının taksiye başladığı an ve uçuş sonrası park alanında taksiyi sonlandırıldığı an arası toplam sürenin, hava aracı ve pilota ait uçuş kayıt defterlerine kaydedilmesinin kontrolünden,
- f) Uçuşlar esnasında Hava Aracı Takip Sisteminin, balonlar için ise barometrik basınç ölçerli, alçalış, yükseliş hızı ile birlikte, yönü gösteren özelliklere sahip olan uçuş kayıt cihazının aktif olmasından, uçuş esnasında ve uçuşlar sonrası uçuş kayıtlarının incelenmesinden ve incelenen kayıtların değerlendirilmesinden, ayrıca kayıtların muhafaza edilmesinden,
- g) Hava aracında uygun yakıtın kullanıldığından ve uçuş öncesi yapılan yakıt planlamasının kontrolünden,
- ğ) Uçuş öncesi yapılan hava aracı yükleme planının uygun yapıldığının kontrolünden,
- h) Sorumlu pilotun aktif uçucu olup olmadığı göz önüne alınarak, pilot lisansı ve sağlık sertifikasının geçerli olduğunun, kiralanan hava aracında ticari olmayan ilave kişi uçurulması ile ilgili lisansının imtiyazları ve pilotun uçuş kayıtlarından tecrübe uygunluğunun kontrol ve koordinesinden,
- ı) Sorumlu pilotun kiralanan hava aracında, kendisi dışında ilave kişi bulunması ile ilgili olarak hava aracında bulunacak kişilerin bilgilerinin bulunduğu manifesto hazırlanması ve kişilerin yapılacak uçuş, uçuşta meydana gelecek acil durumlar ve bu durumlarda hareket tarzı ile ilgili olarak gerekli önlemlerin alındığının kontrolünden,
- i) Sorumlu pilotun daha önce uçtuğu hava aracı dışında farklı bir hava aracını kiralaması durumunda, hava aracı tip veya varyant değişikliğinde intibak, farklılık ve alıştırmaya eğitimlerinin kontrolünden,
- j) Sorumlu pilotların yüksek süratler ile alçak uçuş, hava aracını ve içindekileri tehlikeye atacak emniyetsiz manevralar yapmalarını engelleyecek tedbirler alınmasından,
- k) Farklı bir hava aracı kullanımı, daha önce uçulmayan bölgelere yapılan seyrüsefer planlamaları, daha önce iniş yapılmayan zor meydanlar, kısa veya toprak iniş alanlarının kullanımı vb. benzer özel durumlarda uçuş emniyetinin sağlanması için gerekli tedbirleri almaktan ve alınan tedbirlerin uygulanmasından sorumludur.

Onay, Uygunluk

MADDE 7 -(1) İşletmeler tarafından hazırlanan Kiralama Uçuşları Prosedürü ve ataması planlanan Kiralama Uçuşlarından Sorumlu Personel ile birlikte Sürekli Uçuşa Elverişlilik gerekliliklerine dair bilgi, belgeler onay ve uygunluk alınması için Ek-2'de bulunan Beyanname doldurularak Genel Müdürlüğe gönderilir.

(2) Genel Müdürlükçe yapılacak inceleme ve değerlendirme sonucu işletmelere kiralama uçuşları için operasyon uygunluk bildirimini 1 (Bir) ay içerisinde yapılacaktır.

(3) Genel Müdürlük tarafından uygunluk verilmeyen işletmeler tarafından gerçekleştirilen tecrübe kazanma ve uçuş saati doldurma maksatlı yapılan uçuşlar kabul edilmeyecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Aykırı davranışlar ve idari yaptırımlar

MADDE 8 -(1) Kiralama uçuşları gerçekleştirilen sorumlu pilotlar, durum değerlendirme uçuşunu yapan pilotlar, kiralama uçuşlarından sorumlu personel ile işletmenin Sorumlu Müdürü ve

yönetici personelleri bu Genelge hükümlerine ilişkin gereklilikleri sağlamaktan sorumludur.

(2) Bu Genelge kapsamında yapılacak düzenlemelerde belirtilen kurallara uymayan işletme ve pilotlara 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 437 nci maddesi ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununun 143 üncü maddesi ile 24/01/2013 tarihli ve 28543 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Yönetmelik hükümleri ve 02/06/2017 tarihli ve 30084 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Pilot Lisans Yönetmeliğinin (SHY-1) idari yaptırım hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 9 -(1) Bu Genelge, 31 Mayıs 2023 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10 -(1) Bu Genelge hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

E-ONAYLI

Prof.Dr. Kemal YÜKSEK

Genel Müdür V.

EKLER:

EK-1 - Kiralama Uçuşları Prosedür İçeriği

EK-2 - Beyanname

